

ב"ה

התקשרות

קונטרס שבועי לאנ"ש חסידי חב"ד לחיזוק ההתקשרות
לכ"ק אדמו"ר רבי מנחם מענדל בהרה"ק רלו"י מליובאוויטש
זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע

שיחות • איגרות • פניני חסידות לפה"ש • הלכות, מנהגים וטעמיהם • ניצוצות • זמנים

תרלג

ערב שבת-קודש
פרשת תבוא
ט"ו באלול ה'תשס"ו

יוצא-לאור על-ידי
מכון ליובאוויטש שעל-יד
צעירי-אגודת-חב"ד באה"ק ת"ו — המרכז

מורה שיעור ללימוד היומי ברמב"ם

ח' באלול ה'תשס"ו — ט"ו באלול ה'תשס"ו

יום	יום בחודש	ג' פרקים ליום	פרק א' ליום	ספר-המצוות
ו'	ט"ו באלול	הלי ברכות. פרק ד-ו.	הלי תלמוד תורה פרק ג.	מ"ע יט.
ש"ק	ט"ז באלול	פרק ז-ט.	פרק ד.	מ"ע יט.
א'	י"ז באלול	פרק י-יא. הלי מילה.. בפרקים אלו. פרק א.	פרק ה.	מ"ע יט. רטו.
ב'	י"ח באלול	פרק ב-ג. סדר תפלות כל השנה. נהגו העם.. ימלוך עלינו וכו'.	פרק ו.	מ"ע רטו. ספר משנה תורה סוף ספר אהבה: סדר תפלות כל השנה. נהגו העם.. ימלוך עלינו וכו'.
ג'	י"ט באלול	נוסח ברכות התפלה וסידורן. (א) ברוך אתה.. נוסח הוידוי.. עושה שלום וכו'.	פרק ז.	שם: נוסח ברכות התפלה וסידורן. (א) ברוך אתה.. נוסח הוידוי.. עושה שלום וכו'.
ד'	כ' באלול	נוסח ברכת המזון. ברוך אתה.. אשיש בימי.. נחלתי עדותיך וגו'. ספר זמנים והוא ספר שלישי.. הלי שבת.. בפרקים אלו. פרק א-ב.	הלי עבודת כוכבים וחקותיהם.. בפרקים אלו. פרק א.	שם: נוסח ברכת המזון. ברוך אתה.. אשיש בימי.. מ"ע קנד.
ה'	כ"א באלול	פרק ז-ט.	פרק ד.	מ"ע יט.
ו'	כ"ב באלול	פרק י-יא. הלי מילה.. בפרקים אלו. פרק א.	פרק ה.	מ"ע יט. רטו.

זמני השבוע *

תאריך	עלות השחר**		זמן ציצית ותפילין	זריחת החמה	זמן ק"ש סוף	צוות היום והלילה	מנחה גדולה	שקיעת החמה***	צאת הכוכבים
	120 ד' לפני הזריחה	72 ד' לפני הזריחה							
ו', ט"ו באלול	4.16	5.06	5.29	6.24	9.27	12.38	1.10	6.56.1	7.21
ש"ק, ט"ז באלול	4.17	5.07	5.29	6.24	9.27	12.38	1.09	6.54.8	7.19
א', י"ז באלול	4.18	5.08	5.30	6.25	9.27	12.37	1.09	6.53.5	7.18
ב', י"ח באלול	4.19	5.09	5.31	6.25	9.28	12.37	1.08	6.52.2	7.17
ג', י"ט באלול	4.20	5.09	5.31	6.26	9.28	12.37	1.08	6.50.9	7.15
ד', כ' באלול	4.21	5.10	5.32	6.26	9.28	12.36	1.08	6.49.5	7.14
ה', כ"א באלול	4.21	5.11	5.33	6.27	9.28	12.36	1.07	6.48.2	7.13
ו', כ"ב באלול	4.22	5.12	5.33	6.28	9.28	12.36	1.07	6.46.9	7.11

* הזמנים מתייחסים לאזור המרכז. באזור ההרים והעמקים יש שינויים שעשויים להגיע למספר דקות.
 ** לגבי זמן עלות השחר הנהוג בחב"ד קיימות שלוש דעות. הבאנו את הזמנים לפי הדעה המוקדמת ביותר והמאוחרת ביותר, וראוי להחמיר לפי העניין.
 *** זמני השקיעה כאן הם לפי השקיעה הנראית. אולם אדה"י בסידורו (יסדר הכנסת שבת) מכיר בשקיעה האמיתית, המאוחרת ממנה "בכמו ארבע מינוטין" (לשון אדה"י שם. שיעור התלוי במיקום ובעונות השנה).

זמני הדלקת הנרות וצאת השבת

פרשת		ירושלים		תל-אביב		חיפה		באר-שבע	
דה"י	צה"ש	דה"י	צה"ש	דה"י	צה"ש	דה"י	צה"ש	דה"י	צה"ש
6.19	7.30	6.34	7.32	6.26	7.32	6.36	7.32	6.36	7.32
6.10	7.21	6.25	7.23	6.16	7.23	6.27	7.23	6.27	7.23

עורך ראשי: מנחם-מענדל ברוד • עורך: שניאור-זלמן רודמן • הגהה: יוסף-יצחק אולידורט
 מו"ל: מכון ליובאוויטש שע"י צעירי-אגודת-חב"ד באה"ק ת"ו — המרכז

י"ו"ר: הרב יוסף-יצחק הכהן אהרונב

כתובת: ת"ד 14 כפר חב"ד 72915, טל': 03-9607588, פקס': 03-9606169
 אינטרנט: <http://chabad.org.il> דואר-אלקטרוני: chabad@chabad.org.il ISSN 0793-7474

"נזכרים ונעשים" בח"י אלול

"ח"י אלול" מכנים חיות באלול ובעבודה של "אני לדודי ודודי לי" וממנו ממשיכים חיות על כל השנה, הן ברוחניות והן בגשמיות. בכל שנה ושנה מתווספים עליונים חדשים בח"י אלול, על-דרך ה"אור חדש שלא היה מעולם" שנמשך בכל שנה. אף אם אין רואים זאת בגלוי ואפילו לא מרגישים בכך, סופה של הפנימיות שתבוא לידי גילוי. משיחת כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו

בניסן – יציאת מצרים, וכן בשאר המועדים. וכן גם ח"י אלול, הנה בכל שנה ושנה חוזרים ונשנים כל העניינים שאירעו בכל הזמנים, הקשורים עם הבעש"ט ורבינו הזקן, על-ידי שמזכירים אותם. ובזה יובן מה שאמר כ"ק מו"ח אדמו"ר (לפני עשר שנים)⁵, שח"י אלול מכניס חיות באלול, ובהודמנות אחרת אמר בנוסח זה: ח"י אלול מכניס חיות בעבודה של "אני לדודי ודודי לי"⁶ (ראשי-תיבות אלול) – שזה נעשה בכל שנה ושנה.

ועל-פי מה שכתב רבינו הזקן באגרת-הקודש שכתניא⁷, שבכל שנה ושנה נמשך אור חדש שלא היה מעולם, מובן גם בנוגע לח"י אלול, שבכל שנה ניתוספים העניינים. ואף שבגלוי לא רואים זאת, ויתירה מזה, נדמה שמזמן לזמן מתמעטים העניינים, אבל האמת היא, שבפנימיות – והפנימיות מוכרחת סוף

א. ח"י אלול הוא יום הולדתם של מורנו הבעש"ט ורבינו הזקן.

בנוגע ליום הולדת הבעש"ט שהיה בח"י אלול, אמר כ"ק מו"ח אדמו"ר באחת ההתוועדויות², שח"י אלול הוא יום הולדתו של הבעש"ט בגופו, בנפשו, וגם בהתגלותו בעולם – שזהו עיקר חידושו של הבעש"ט, שנתגלה בעולם.

וכן בנוגע לרבינו הזקן, שמלבד יום הולדתו בגופו, אירעו ביום זה כמה וכמה עניינים הקשורים בו.

ב. "והימים האלה נזכרים ונעשים"³:

איתא בכתבי האריז"ל⁴, שימים שיש בהם עניין מיוחד, הנה בכל שנה ושנה כשמזכירים אותם – נזכרים – זיכרון הראוי לשם זה על-פי תורה, אזי ונעשים – שנמשכות עוד הפעם ההמשכות שנמשכו בפעם הראשונה: בט"ו

בספר לבידוד (להחיד"א) פכ"ט.
5) שיחת ח"י אלול תש"ה בתחילתה (סה"ש תש"ה עמ' 122). וראה 'תורת-מנחם – התוועדיות' ח"ד עמ' 302. וש"נ.
6) ראה גם ר"ד ח"י אלול תש"ז ס"ג (סה"ש תש"ז עמ' 154). וש"נ.
7) סימן יד.

1) מכאן עד סוס"ד – נדפס גם בלקו"ש ח"ב עמ' 636 ואילך.
2) שיחת כ' כסלו תרצ"ג ס"ב (לקו"ד ח"א לב,ב).

3) אסתר ט, כח.
4) ראה הרמ"ב בספר תיקון שובבים. הובא ונת'

דבר מלכות

כל סוף לבוא בגילוי – ניתוספים העניינים.

ג. והנה, ידוע המשל המובא בחסידות⁸, לאחד שיש לו אוצר חתום שלא ראהו, אבל מכיוון שהוא יודע שהאוצר שלו, ומפתחות האוצר נמצאים בידו, וכיכלתו לפתוח את האוצר מתי שירצה, הנה אף שכרגע אינו רואה את האוצר, מכל-מקום הרי הוא בשמחה גדולה⁹.

וכמו-כן בנידון-דירן: כיוון שהמפתח נמצא בידני, ומתי שנרצה יכולים אנו לפתוח את האוצר, גם "היום, אם בקולו תשמעו"¹⁰, בשעתא חדא וברגעא חדא – הנה אפילו שאין הדבר אצלו בהרגש, הרי הידיעה כשלעצמה, והוודאות שבפנימיות יש לנו זאת, צריכה לפעול עילוי.

ד. כ"ק מו"ח אדמו"ר סיפר¹¹, שפעם היה ח"י אלול מהמועדים הנסתיים; הרבי ה"צמח צדק" גילה זאת לבניו הקדושים. כ"ק אדמו"ר מהר"ש היה רגיל בח"י אלול כשחל בשבת, או בשבת שלפני ח"י אלול – לומר מאמר חסידות של רבינו הזקן. ואחר-כך נעשה ח"י אלול" מועד גלוי.

עניין זה צריך ליתן כוח לכל אחד, שהעניינים שבפנימיות, יהיו יכולים להמשיכם בגילוי. וכאמור, שח"י אלול מכניס חיות באלול ובעבודה של "אני לרודי ורודי לי", ומזה ממשיכים חיות על כל השנה בעניינים הרוחניים, ובמילא זה מתגלה על כל השנה גם בהעניינים הגשמיים, בכני, חיי ומזוני רוויחא.

* * *

ה. בשנת תרצ"ז סיפר כ"ק מו"ח אדמו"ר¹², שאביו, הרבי (מהורש"ב) נ"ע התייגע פעם מאוד באחד ממאמרי אביו אדמו"ר מהר"ש, ומשום כך לקחו אביו להיכל המשיח – היה זה בח"י אלול תרנ"ב – והוא – הרבי נ"ע – שמע שם שבע תורות מהבעש"ט.

הרבי (מהורש"ב) נ"ע חזר על כל התורות בלשונן, וכ"ק מו"ח אדמו"ר חזר אז – בשנת תרצ"ז – רק על תוכן התורות¹³.

התורה הראשונה שאמר מורנו הבעש"ט אחרי קבלת-שבת, היתה:

"והיה כי תבוא אל הארץ גו"¹⁴ – ארץ מלשון מרוצה, כי בתיבת ארץ יש שני פירושים: א) כדאיתא במדרש¹⁵ "למה נקרא שמה ארץ, שרצתה לעשות רצון קונה", ב) וארץ לשון מרוצה¹⁶, "והיה כי תבוא אל הארץ" – כשתיגע להרצון ומרוצה "אשר וגו' נותן לך", שהוא מתנה מלמעלה בירושה בכל אחד מישראל, צריכה להיות העבודה של "וישבת בה" – להביא הדברים בהתיישבות, "ולקחת גו' ושמת בטנא" – להלביש אורות בכלים, "והלכת אל המקום" – הוא עניין ההשגחה פרטית, יהודי כשהוא הולך ממקום למקום אין הוא הולך בעצמו, אלא ההשגחה העליונה מוליכה אותו, והכוונה היא – "לשכן שמו שם", לפרסם אלוקות בעולם.

אחרי תפלת ערבית חזר מורנו הבעש"ט שנית על תורה זו, והוסיף:

"והיה כי תבוא גו"¹⁷ – בכדי שתיגע לרצון כו', זהו על-ידי – "לשכן שמו שם" – מסור נפשך על פרסום אלוקות, על-ידי עשיית ברכה

ואילך. וראה גם שיחת ש"פ תבוא, ח"י אלול תשי"ג ס"ח ואילך (תורת-מנחם – התוועדות) ח"ט עמ' 161 ואילך). וש"נ.
(13) ב' התורות הראשונות – נעתקו ב"היום יום" חי אלול.
(14) ריש פרשתנו.
(15) ב"ר פ"ה, ח.
(16) ראה פי' מהר"ו ועץ-יוסף שם.

(8) ראה לקו"ת דברים א.ב. וראה גם סה"מ תרכ"ז (הוצאת תש"ס) עמ' תסו. וש"נ.
(9) ראה תו"א ס"פ בראשית.
(10) תהילים צה. וראה סנהדרין צה, סע"א.
(11) שיחת ח"י אלול תש"ה ס"ב (סה"ש תש"ה עמ' 123).
(12) סה"ש תרצ"ז עמ' 190 ואילך. וראה כתר-שם-טוב (הוצאת תשנ"ט) בהוספות סתי"ט

דבר מלכות

ואמירת פסוקי תהילים. אל, שעל זה תובעים מסירות-נפש. וכלשון הבעש"ט בתורתו זו: "מסור נפשך בכדי לפרסם אלוקות", כי, באופן שכלי, טוען האדם, מה אפשר לו לפעול כו'. ועל זה אומרים לו: אל תתחשב בשכלך כלל, ומסור נפשך לפרסם אלוקות.

ח"י אלוף הוא יום הולדתו של הבעש"ט בגופו, בנפשו, וגם בהתגלותו בעולם – שזהו עיקר חידושו של הבעש"ט, שנתגלה בעולם

יהודי צריך לדעת שלכל מקום הוא בא בהשגחה פרטית, כאן הוא המקום שעליו להאירו, ועל-ידי-זה להמשיך אור בכל העולם, ובמילא צריך הוא להוסיף אור. ועל-ידי-זה יצליח גם בלבושי הטבע, כי שליחות ההשגחה הפרטית מה שהוא בא למקום פלוני, מתלבשת בלבושי הטבע, שהוא חושב שבא לשם בגלל עניינים גשמיים, ועל-ידי העניין של "לשכן שמו שם", ימשיך ברכה גם בענייני הגשמיים¹⁹.

* * *

1. בחסידות²⁰ מדובר רבות אודות אור, כוח וחיות, שהם עניינים נבדלים זה מזה. אמנם, ישנם עניינים שכשמדברים אודותם בפרטיות מכוונים באמת על עניין פרטי, אבל יכולים לפעמים להזכיר שם עניין פרטי אחד ולכוון על כל העניינים.

וכך מוצאים אנו גם במשניות, שבסדר טהרות ישנן כמה מסכתות, וביניהן גם מסכת טהרות. ובפרטיות כשאומרים "טהרות", הכוונה על מסכתות טהרות דווקא, אבל בכללות, נכללות כל המסכתות בשם "טהרות".

וכן מובן גם מאופן אמירת התורה: שתי התורות הראשונות הנ"ל – כפי שסיפר כ"ק מו"ח אדמו"ר – נאמרו על-ידי מורנו הבעש"ט בהקהל, בנוכחות תלמידיו ותלמידי תלמידיו וכל החסידים, והרבי הוסיף שגם נשמות מעלמא דנוקבא נכחו אז.

ההבדל שבין דבר לנוקבא בנגלה הוא, שאיש דרכו לכבוש, מה-שאינ-כן אשה²¹. וכך גם בעבודה – ישנן נשמות שדרכן לכבוש, וישנן נשמות שאין דרכן לכבוש, ואף נשמות אלו שאין דרכן לכבוש, שייכות הן להעניין ד"לשכן שמו שם", על-ידי עשיית ברכה ואמירת תהילים או עשיית טובה לזולת – שזוהי שיטת הבעש"ט; לא על-ידי מלחמה, אלא על-ידי תוספת אור באהבת-ישראל.

במלחמה – זקוקים לאיש שדרכו לכבוש, כי אם לא כך, אזי מתריסים מיד כנגד הלוחם: קשוט עצמן ואחר-כך קשוט אחרים¹⁸.

מה-שאינ-כן בדרך של תוספת אור – שייכים כולם לעשות ברכה, לאמירת פרק תהילים, עשיית טובה לזולת בגשמיות, ובינתיים להכיר את הזולת, לדבר איתו, ולהטיב לו ברוחניות, לקרבו לאבינו שבשמים.

שחסרים כאן ג' סעיפים (המו"5).
(20) ראה המשך תרע"ב ח"א ע' תפט. ע' תרג. ח"ג ע' א'שט. ועוד.

17) יבמות סה, ב.
18) ב"מ קז, סע"ב. וש"נ.
19) בהרשימה שנדפסה בבטאון-חב"ד. צוין,

דבר מלכות

העניינים של חיות, בכף העבודות של אלול.

* * *

ז. דובר לעיל אודות תורת הבעש"ט על הפסוק "והלכת אל המקום אשר יבחר הוי' אלוֹקֶיךָ לשכן שמו שם", ועל תורתו של הרב המגיד ממעזריטש על הפסוק "מראשית פרי האדמה"³¹,

— תורתו של הרב המגיד נדפסה בספר "אור תורה"³², אשר, כ"ק מו"ח אדמו"ר ואביו הרבי (מהורש"ב) נ"ע, ומסתמא גם הרביים הקודמים, חיבבו ספר זה³³, למרות שהמגיד בעצמו לא כתבו אלא תלמידו —

"והלכת אל המקום אשר יבחר הוי' אלוֹקֶיךָ" — היינו העולם הזה, שהוא המקום בו בחר הקב"ה, כדאיתא במדרש³⁴ על הפסוק³⁵ "שוקיו עמודי שש", "שנשותוקק הקב"ה לבראותו", שכאן בעולם הזה דווקא ישנו התענוג שלמעלה.

אבל, אין הפירוש שהכל כבר גמור ומוכן, אלא כמאמר רז"ל "לעשות — לתקן"³⁶, שישראל על-ידי עבודה עושים את העולם הזה דירה לו יתברך, ולשם כך היתה ירידת הנשמה למטה, ירידה מאיגרא רמה³⁷ — נשמות חצובות מתחת כיסא הכבוד³⁸, וגבוה יותר — וירדה למטה, בכדי לעשות דירה לו יתברך.

זוהו תוכן תורת הבעש"ט בעניין "לשכן שמו שם", ותורת הרב המגיד על הכתוב "מראשית פרי האדמה" בעניין עבודת

וכך מוצאים אנו גם בעניין שבעת כוכבי לכת, שאחד מהם בפרט נקרא כוכב. ובפרטיות כשואמרים "כוכב", הכוונה רק על כוכב, אבל בכללות נכללים כל שבעת כוכבי הלכת בשם "כוכב"²¹.

ובנוגע לעניינינו:

מה שאומרים על ח"י אלול שהוא מכניס חיות באלול, הכוונה היא לא רק "חיות" דווקא, ולשלול את ה"אור" ואת ה"כוח", אלא הכוונה על שלושת העניינים, אור, כוח וחיות, שכולם נכללים במילת "חיות".

כמורכן אין הכוונה על עבודת אלול דווקא, אלא על כל העבודות, שכולן נכללות ב"אלול".

וכמאמר רז"ל²²: אלול — ראשית-יבות: אינה ירדו ושמתי אף²³, עניין ערי מקלט. ובעבודת האדם זהו קו התורה, כי דברי תורה קולטין הן²⁴.

אלול — ראשית-יבות: "אני ירדתי ודודי איר²⁵", קו העבודה היא התפילה²⁶, ובפרט בימינו אלו שאין לנו אלא עבודה שבלב זו תפילה²⁷, התופל²⁸ ומחבר את ישראל לאביהם שבשמים.

אלול — ראשית-יבות: "איש ירעהו ומתנות לאביונים"²⁹, קו הנמילות-חסדים.

ובתור הקדמה ויסוד לכל קווים אלו, אלול — ראשית-יבות: "ומל ה' אלקיך) את לבבך ואת לבב (זרעך)"³⁰ — עניין התשובה. זוהי כוונתו של ח"י אלול — שמכניס כף

תתסוב, ואילך. סה"מ תש"ט עמ' 79.
29) אסתר ט, כב. וראה בס' ערוגת-הבושם בשם ס' אמרכל.
30) בעה"ט ניצבים לו.
31) כנראה שעניין זה נזכר בהסעיפים החסרים כנ"ל הערה 19 (המו"ץ).
32) ריש פרשתנו.
33) ראה סה"מ תש"ט ס"ע 336 ואילך.
34) במדבר רפ"י.
35) שה"ש ה, טו.
36) ראה פרש"י לב"ר פי"א, ו.
37) ע"פ לשון חז"ל — הגיגה ה, ב.
38) זח"ג כט, רע"ב. וראה הנסמן בנצו"ז לזח"א

21) ראה הקדמת הרמב"ם לפיהמ"ש (ד"ה והחלק השישי — קרוב לסופו). רמב"ם הל' יסוה"ת פ"ב ה"ז וב"פירוש" שם. פ"ג ה"א וב"פירוש" שם. מלות ההגיון להרמב"ם שער יג.
22) ראה גם 'תורת-מנחם — התוועדויות' ח"ד עמ' 308. וש"נ.
23) פ"ע"ח שער ר"ה פ"א. שער הפסוקים משפטים כא, ג.
24) מכות י, א.
25) פ"ע"ח שם. שעה"פ שה"ש ו, ג.
26) ראה סהמ"צ להרמב"ם מ"ע ה. ובכ"מ.
27) תענית ב, א.
28) ראה פרש"י ויצא ל, ח. ובאוה"ת שם (כרך ה)

דבר מלכות

הכירורים, שעל-ידי זה עושים את הדירה. עד ראש-השנה, צריך להיות בנוגע לפנימיות התורה.

* * *

בוודאי צריך להיות חשבון בכל תרי"ג המצוות, בכל הפרטים והדקדוקים, ואדרבה – המעשה הוא העיקר, אבל, בעניין זה צריך ח. אודות³⁹ הימים שמח"י אלול עד ראש-

---

יהודי צריך לדעת שלכל מקום הוא בא בהשגחה פרטית, כאן הוא המקום שעליו להאירו, ועל-ידי-זה להמשיך אור בכל העולם, ובמילא צריך הוא להוסיף אור

להיות בשלימות עוד לפני ח"י אלול. והחל מח"י אלול – התגלות תורת החסידות – הסדר הוא על-דרך "אבן במאי הווי זהיר טפ"י"⁴³, זהיר מלשון זהירות ובהירות, שעל-ידי זה מאיר לו בכל ענייניו⁴⁴ – צריך להיות עיקר וחיות החשבון בנוגע ללימוד פנימיות התורה, לא רק בנוגע ללימוד בלבד, אלא גם בנוגע להנהגה על-פי חסידות, ד"גדול תלמוד המביא לידי מעשה"⁴⁵,

וזה יאיר את חשבון הנפש גם בכל ענייניו. והרי החשבון מביא את הקבלה טובה על להבא – שיהיה "יפוצו מעיינותיך חוצה", ב"חוצה" שלו, וגם בחוצה ממש, שעל-ידי זה אתי מר, מלכא משיחא⁴⁶, במהרה בימינו.

(קטעים מהתוועדות שבת-קודש פרשת כיתבוא תשט"ז. תורת-מנחם – התוועדיות' תשט"ז*, חלק שלישי (ז) עמ' 201-193)

השנה, אמר כ"ק מו"ח אדמו"ר⁴⁰, שהם י"ב ימים של חשבון הנפש על השנה החולפת, יום לחודש יום לחודש.

והנה, דובר לעיל (ס"ט בגוף השיחה) בעניין "עשר קדושות הן", שישנן בעולם, שנה ונפש. גם כתפילה, שהיא "סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה"⁴¹, ישנן המדריגות הנ"ל. בכללות הרי זה החילוק בין תפילה רחול שבה מופיעות בקשות צרכיו של אדם, לבין תפילה רשבת, שהיא רק שבחו של מקום, והיא תפילה שכתפילה.

וכמו כן בתורה – הרי זה החילוק שבין גליא דתורה, שהיא אילנא דטוב ורע, כיוון שבגליא דתורה מדובר אודות עניינים גשמיים, שזהו עניין הכירורים, לבין פנימיות התורה, "אילנא דחיי"⁴², שמדברת רק אודות אלוקות, והיא תורה שבתורה.

ועיקר חשבון הנפש ב"ב הימים מח"י אלול

36. וש"נ.
45) קידושין מ.ב. וש"נ.
46) ראה אגה"ק דהבעש"ט הידועה (כתר-שם-טוב כתחלתו, ובכ"מ).

(* שיחה זו הוגהה ע"י כ"ק אדמו"ר בלה"ק, ונרפסה בכטאון-חב"ד חוברת טו' עמ' ד ואילך. ולאח"ז בהוספות ללקו"ש ח"ט עמ' 337 ואילך. במהדורה זו ניתוספו עוד איזה ציוני מ"מ ע"י המו"ל.

קיג,א.
39) סעיף זה נרפס גם בלקו"ש ח"ב עמ' 389 ואילך.
40) שיחה ח"י אלול תש"ג (סה"ש תש"ג עמ' 177-9).
41) ויצא כח"ב. וראה זוהר ח"א רסו, ב. ח"ג שו.ב.
42) זח"ג קכד, ב (ברע"מ).
43) שבת קיח, סע"ב. וראה תניא אגה"ק ס"ז.
44) ראה 'תורת-מנחם – התוועדיות' ח"א עמ'

ברגע כמימרא תופסים שנמצאים "בשעריך ירושלים"

איִלּוּ הִיְתָה הַעֲבוּדָה כְּדַבְעֵי, מְשִׁיחַ כִּבְרָה הִיָּה בֵּא!

בעמדנו בשבת-קודש ח"י אלול, יום-הולדת את שני המאורות הגדולים – צריכים לקבל החלטות טובות להוסיף ביתר שאת וביתר עוז בכל הפעולות הקשורות עם מילוי השליחות של רבותינו נשיאינו – אשר "גילה סודו אל עבריו הנביאים", ולאחר מכן – "חכם עדיף מנביא", חכמי ונשיאי ישראל, עד לכ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו...

והדגשה נוספת בזה – שפעולות אלו יש לעשותן מתוך שמחה ותענוג, כההוראה דיום השבת, שעניינו – תענוג, וכההוראה דמצוות ביכורים, ש"טעונין... שיר", "קורין בשיר עליהן", ובלשון הכתוב: "וענית ואמרת" – "לשון הרמת קול", ו"בזמן שמחה" דווקא – "החליל מכה לפניהם וכו' הגיעו לעזרה דיברו הלויים בשיר".

באותיות פשוטות:

ייתכן שיעשה פעולות אלו מתוך כפייה והכרח, באופן של קבלת-עול בלבד, היינו, שמתוך פנים זועפות כופה את עצמו להקדיש י"ח רגעים (כדי הילוך מיל) כדי לעסוק בהפצת היהדות, ומיד לאחרי זה שב ופונה לעסקיו – לימוד התורה ("עסקיו" של משה רבינו), לא סתם עסקים! הנה על זה באה ההוראה מהנהגתו של משה רבינו – ש"לא היה פונה לעסקיו אלא מן ההר א"ל העם", "עם" דייקא, "לשון עוממות", נפרדים ורחוקים כו', ואף-על-פי-כן, לא פנה משה "מן ההר" אלא "אל העם", לומר להם את דבר ה'.

ובוודאי שההתעסקות עם הזולת צריכה להיות בסבר פנים יפות, ובפרט – בחודש אלול, כאשר המלך נמצא בשדה, ומקבל את כולם בסבר פנים יפות ומראה פנים שוחקות לכולם, כלומר: הקב"ה אמנם יודע שהוא נמצא ב"שדה" ובלבושי שדה,

– שהרי למרות שלובש "זיידענע זופיצע", ועושה מה ש"חסיד", "תמים" ו"תמים שבתמימים" צריך לעשות, מכל-מקום, לפי ערך המעמד ומצב שדורשים ממנו, נמצא הוא ב"שדה"! וראיה לדבר – שמש"ח צדקנו עדיין לא בא, ואילו היתה הנהגתו כדבעי ליה למיעבר, היה זוכה להיות אותו "צדיק אחד" שעל-ידי עבודתו בא משיח צדקנו, כד"איתא בתיקונים שאפילו אם היה צדיק אחד חוזר בתשובה שלימה בדורו היה בא משיח"! בנוגע לאחרים – יכול לעשות חשבונות כו', אבל בנוגע לעצמו, הרי ידע בנפשיה שמש"ח הפרטי שבנפשו עדיין לא בא!...

ויהי-רצון... ובפשטות – שברגע כמימרא "גיט מען זיך א כאפ" [=תופסים] שנמצאים "בשעריך ירושלים", ו"מהלכין בתוך ירושלים עד שהם מגיעים להר הבית... והם מהלכים בהר הבית עד שמגיעין לעזרה כו'... במהרה בימינו ממש, ומתוך שמחה וטוב לבב.

(מהתוועדות שבת-קודש פרשת כי-תבוא, ח"י באלול ה'תשמ"ד.

יתורת-מנחם – התוועדות י' תשמ"ד, כרך ד, עמודים 2551-2552 – בלתי מוגה)

"קירוב המאור אל הניצוץ"

הרבי מורה לרעיית השליח 'לזרוק' מחשבות זרות על מחלות ומבטיח לה שעל-ידי מחשבה טובה – יהיה טוב! □ סיפורו של זוג שלוחים, הרב וייטמן ורעייתו, משכונת מורומבי בס' פאולו ברזיל □ מתוך 'תשורה' (בהוצאת 'חזקי') שחולקה על-ידי משפחות וייטמאן ורסקין השבוע בי"א באלול

מאת הרב מרדכי-מנשה לאופר

המקום ל"כפר חסידים". תשובת הרבי הייתה: באם שאלתו שיקנו (חב"ד) כל המקום ואח"כ יתעסקו במכירת חלקו – לא (אין זה ענינם). באם רק החלק בשבילם, תלוי בהתנאים, ויחליטו באסיפת כולם. אזכעה"צ להנייל לכוח"ט [=אזכיר על הציון להנזכר לעיל לכתיבה וחתימה טובה].
על השאלה, אם לקיים בקביעות תכנית של חב"ד בטלוויזיה, השיב הרבי בחודש סיוון תשמ"א:
כהוראת רבני העיר, אזכעה"צ.

לרוב השלוחים בעיות דומות...

בשנת תשמ"ז כתב הרב וייטמן לרבי על תחושה קלה של ייאוש שהוא חש, עקב עומס בעבודה, מחסור בכוח אדם וחוסר זמן למשפחה וללימוד עצמי. הוא ביקש את עצת הרבי להיחלץ מהמצב. על כך השיב לו הרבי:
לרוב השלוחים שיי בעיות ע"ד [על דרך] הנייל (ולפלא שחושבן ליוצא מן הכלל, **ואזרבא**) יתייעץ עמהם מה ואיך עשו בפועל והצליחו, ויצליח אזכעה"צ.

"אין עניין בית-חב"ד להשיג גבול"

על שאלה אחרת – אם להיכנס לעניין הכשרים (על-ידי משגיחים) השיב הרבי בחודש

בכ' בשבט תשל"ט הכניסו בני הזוג הרב יוסף-דוד וייטמן ורעייתו מכתב לרבי ובו פירטו כמה הצעות שקיבלו בקשר לנסיעה לשליחות: אתונה ביוון (תחת הרב גרליק), בריסל (תחת הרב חייקין), ס' פאולו (תחת הרב שבתי אלפריץ). בני הזוג וייטמן ביקשו את עצתו הקדושה של הרבי. בתשובה מתח הרבי קו תחת הצעת השליחות בס' פאולו והוסיף:
באם זוגתו תחי מסכימה להתעניין, אזכעה"צ [=אזכיר על הציון].

זמן מה אחר-כך, באדר תשל"ט, כתב להם הרבי: "הסכמתו וברכתו ואזכעה"צ". (מהנוסח נראה כי הנ"ל בקשו את "הסכמתו וברכתו" של הרבי והרבי סימן את המילים הללו בתוספת "ואזכעה"צ").

[עשר שנים מאוחר יותר, בכ' באלול תשמ"ט, קיבלו את הסכמת הרבי וברכתו לפתיחת בית-חב"ד בשכונת מורומבי שבדרום העיר ס' פאולו].

"כהוראת רבני העיר"

בחודש אלול תשמ"מ השיב הרבי על השאלה בדבר רכישת שטח גדול מחוץ לעיר (עם בית מרכזי לבית-כנסת וכו'). הרעיון היה שיהודים יבנו בשטח הזה את בתיהם ובמשך הזמן יהפוך

ניצוצי רבי

את עלי ההגהה. הרבי אמר לו: "אינני מדבר פורטוגזית אך אשתדל (אלמד) להבין". הלה אמר לרבי כי תקוותו היא להגיש לרבי את הספר לכבוד י"א בניסן. על כך אמר לו הרבי: "עדיף שתביא לכאן אנשי מדע וסטודנטים, שיקראו את הספר, שיבואו להתוודעויות, שייכחו שאין התורה תלויה במדע אלא גבוהה ממנו".

"אכן פעולה נמשכת"

לאורך כל השנים ראו אצל הרבי כמה ייקר את פעולת הבאת האנשים להשתתף בהתוודעויות. לאחר שהייתם ב-770 היו הצעירים נוסעים לכמה שבועות של לימוד בישיבה במוריסטון ואילו הצעירות נקלטו ב'מכון חנה'.

רבים מאלה נשארו שומרי תורה ומצוות ואף זכו להקים משפחות חסידיות. ראו בכך את התממשות ברכת הרבי בתשובותיו לקבוצות האורחות: "ויהי ר' שתהא פעולה נמשכת אזכעה"צ".

"המצטרף לכל אחד ואחד"

על צרור מכתבים מחברי הקבוצה בחודש שבט תשד"מ, ענה הרבי:

אזכיר בלי"נ עה"צ [=בלי נדר על הציון] להמצטרף לכאוי"א [=לכל אחד ואחת] שיי הנהגה יומית עפ"י רצון השם (כבשו"ע), שהוא מקור כל הברכות. להשוואלים ע"ד [על דבר] 1) בריאות – כעצת רופא יד. 2) פרנסה – כעצת ידידים מבינים שעל אתר.

בחודש שבט תשמ"ב היתה תשובתו הק' של הרבי על מכתבי חברי הקבוצה:

אזכירם עה"צ, בלי"נ, לתוכן מכתבם. בהשייכים להמוסדות – כעצת ההנהלה. בהשאר – כעצת ידידים מבינים שעל אתר. באלו שיש הוספה – תבוא במכתב (או בטלפון) כשיגיע התור.

"והרי זה עניין דצומח"

לאחר התוודעות של ט"ו בשבט תשמ"ח

סיוון תשמ"ח:

'למה לו זה?! ובפרט שאינו ברובם ככולם דחב"ד!.

[יצויין כי כבר כמה שנים קודם לכן (במרחשוון תש"מ) ענה הרבי לאחר מאנ"ש בברזיל:

כמובן אין עניין בית חב"ד להשיג גבול ופרנסת רבני העיר ע"י נתינת הכשרים וכיו"ב.

"כפשוט 'תזרקם' החוצה!"

בתקופת חג השבועות תשמ"ג התעוררה בעיה רפואית, כאשר אשת השליח היתה הרה. במענה על השאלה אם לעשות בדיקות רפואיות מסוימות, כדעת כמה רופאים מומחים, ענה הרבי:

(מחשבות) זרות – כפשוט "תזרקם" החוצה (ע"י טראכט גוט וועט זיין גוט" כמארז"ל) עניתי שאשרי חלקם וכו' והשם יצליחם עוד יותר ותבש"ט.

קבוצות צעירים ליו"ד שבט

במשך עשר שנים (משנת תש"מ) נהג הרב וייטמן להביא ל-770 קבוצות, לרוב של צעירים, כדי לשהות במחיצת הרבי בחודש שבט. הרבי קירבם מאוד, בזמני ההתוודעויות ובתשובות פרטיות.

בשנים הראשונות עוד נכנסו ל'יחידות' פרטית. בשנת תשמ"ב (אור ליו"ז בשבט) זכתה כל הקבוצה להיכנס ל'גן-עדן העליון' ל'יחידות' כללית. לאחר מכן אף הואיל הרבי להגיה את ההנחה שרשם הרב וייטמן.

הבא את אנשי המדע לכאן!

כל עניין ארגון הקבוצות של צעירים קיבל תנופה וחיוזוק מאת הרבי ב'יחידות' מעניינת. זה היה בכוא הקבוצה הראשונה, בשנת תשמ"מ. לחדרו הק' של הרבי נכנס עורך-הדין מאנ"ש שעסק עם הרב וייטמן בתרגום מכתבי הרבי המופיעים בספר 'אמונה ומדע'. הלה מסר לרבי

ניצוצי רבי

לצאת כדי להתקבל ל'יחידות', כמו יתר האורחים, מנעו זאת הרופאים ממנו. צערו היה רב מאוד. הרבי שלח לו סידור עם חתימת יד-קודשו והורה לו לעסוק ב'מבצעים' בין המאושפזים וכך עשה. לאחר תום אשפוזו הוסיפה העובדה שלא זכה ל'יחידות' – להציק לו. על כך כתב לו הרבי:

הרי השתתף בהתועדות, והתועדות הרי זו יחידות אלא שבמעמד כמה וכמה מישראל, וק"ל. בטח קיבל הסידור. מצוי"ב לצדקה, אזכיר עה"צ.

הוציא הרבי – באמצעות המזכירות – חבילת שטרות של דולר על-מנת לחלקם לכל אחד ואחד מהקבוצה, בצירוף המענה:

'כל זה נתי' ותי"ח ואזכרה"צ שתכה"י יבשי"ט [=נתקבל ותשואות חן ואזכיר על הציון שתמיד כל הימים יבשרו טוב] ובהוספה והרי זה עניין דצומח (ור"ה ישאלנות) פרי עושה פרי כו' כמדובר בהתועדות, שליחות לכאז"א שיי לצדקה (החילוף במדינתם).

'יחידות' במעמד כמה וכמה...

באחת הקבוצות לי' בשבט השתתף יהודי שיש, מצאצאי הרה"ק רבי לוי-יצחק מברדיצ'ב. הלה התרגש במיוחד בהתועדות, בראותו את הרבי, ולקה בהתקף לב. עד מהרה הוחש לבית-הרפואה ומאוחר יותר, כשביקש

"מקור לקטטות תמידיות"

בקבוצה הראשונה השתתף בחזר שקט שהיה רחוק מיהדות. כשנכנס ל'יחידות' אמר לרבי כי יש לו ידידה נוכריה (ל"ע) וכי בדעתו לשאתה לאישה. להלן תשובת הרבי (כפי שנרשמה מהקלטה ותורגמה מאנגלית):

"ענייני בריאות וגשמיות אי-אפשר לשנות, שניהם ירושה מדורות לשינכם. זה גם מוסכם על-פי המדע, בפועל, ודתנו היא גורם שמשפיע בחיים. על-פי הסטטיסטיקה [נישואין כאלו] הם מקור לקטטות תמידיות וגם סכנה לשינכם. אם אחד מרגיש שהשני רוצה לאבד את עצמו לדעת, מקובל בכל העולם לעשות הכול כדי למנוע זאת.

ואפילו יגיד קיבלתי על-עצמי, הרי זה דבר נורמלי שכל אלו שמסורים לו יעשו הכול כדי למנוע זאת. וכאן אין זה אסון רק לשעה [כבהתאבדות] אלא אסון לשינכם רבות. יהירצון שהי' יתברך יברך אותך ואותה שכל אחד ימצא את הזיווג הטוב, ואז שניכם תהיו מאושרים. שלא תהיה לך שייכות איתה, לא עשכו ולא

כס"ד. יחידות דקבוצה מבראזיל אצל כ"ק אדמו"ר שליט"א – אזה לטוב"כ סבט ה'תשמ"ב.

הש"ת יברך את כל אחד ואחת מכם בכל המצפון, הן בגשנות והן ברוחניות, ובמיוחד – ללכת מחיל אל חיל¹ בכל עניני טוב וקדושה, ובמבצעים בלימוד התורה וקיום המצוות.

ובטרם – אשר באים אנו מראש השנה לאילנות (ט"ו בטבת)² ומעשירי שבט – לקחת מזה כח לעידוד ולהוספה בכל ענינים אלה.

ובמיוחד – אשר מתקברים לחודש אדר, גאולה ימי הפורים מגזירת המן וכן מגזירת אחשוורוש/ככל הדורות. ומטפן גאולה לגאולה, גאולה פטח בחג המסח בחודש ניסן הסוכן לחודש אדר (שבו גאולה פורים), אשר "כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות"³ בגאולה האמיתית והשלימה והקרובה ע"י משיח דצקנו, אג"ס עה"ה, בימים האחרונים של הגלות, אלא אלה⁴ או ילכל בני ישראל הי' אור במוסבותם⁵ (שיתשה"י ענין ע"ה) בצניעות, ובקדישות – שכל אחד ואחת מהם מספרי התורה, ומשפיע על כל היהודים שמבייבתו שם להם יחי' אות, ובכלל – ליוטיטו בלימוד התורה וקיום מצוותיה. כמנהג ישראל – אתן לכל אחד ואחת מכם אשליחות, ומצוה נוספת – מצוה הצדקה שהיא שקולה כנגד כל המצוות, ומקרבת את הגאולה⁶ כשתחזרו כל אחד ואחת למקום יתן⁷ החילוף) עניין של צדקה, ומה טוב לפעול צדקה הקשורה בחינוך ברוח התורה והמצוות.

ובכללן יזכה כולנו לקבלה פני משיח דצקנו, מחוך שמחה וטוב לבב, ו"י שמחה של מצוה בימים האחרונים (קצתה) של בלויתנו זה, ומחוך שלום ושמחה וטוב לבב, ללכת לקבל פני משיח דצקנו, (בהרהרה בימינו ממש.

[אח"כ נתן כ"ק אדמו"ר שליט"א שטר של דולר לכאז"א].

1) כס"ס (התלים פד, ה) ילכו מחיל אל חיל יראה אל אלקים בציון. ולהקיר שיה' הו' משיחור תהלים ג' יגו' זה.

2) לאק טו' אלה סוקה

3) משה יתן בחתמתו

4) י"ה (היה) אלה

5) מגילה י, ט"ב.

6) מיכה ז, טו.

7) בא י, כג.

8) ב"ב ט, א. וראה תניא פל"ד (פח, ב ואילך).

9) ב"ב י, א. וראה תניא שם.

הגהות הרבי על רישום היחידות לקבוצה מברזיל

ניצוצי רבי

אחר-כך, וללכת מחיל אל חיל.

הרבי העניק לו דולר והוסיף שזה "כדי לעזור לשבור העניין".

"באם יש שם יהודים"

בחוּדש אלול תשמ"א הודיע הרב וייטמן על הדפסת ספר התניא (בפורמט הכי קטן בעולם) בעיר ריסיפי, שבה התגוררה קהילה יהודית בשנים עברו, וגם בפאראגווי, וגם על הדפסת תהילים קטן באותו גודל, השיב הרבי:

הסכמה להדפיס התניא ברעסיפי ופאראגווי (באם יש יהודים שגרים שם) באם בטוח שיוכלו לקרות בו, אז להדפיס התניא וכן התהילים.

תניא בפרו ובאקוודור

בתשמ"ג קיבל רשות להדפיס את התניא בפרו ובאקוודור, וכן עשה. ספרי התניא נשלחו אל הרבי. הם הגיעו בין ט"ו לכ' במנחם-אב תשמ"ג והרבי הביאם עמו להתוועדות שבת-קודש פרשת עקב (וכ' במנחם-אב) ודיבר על-כך ברבים. כמו כן זכה הרב וייטמן להתייחסות מיוחדת במכתב.

'משקה' באמצע ההתוועדות

בתשמ"מ ביקש רשות להדפיס מהדורות תניא בסורינום ובכמה עיירות קטנות בבוליביה. הוא ציין כי לפי ידיעותיו יש שם רק יהודי או שניים. ואכן, זמן רב התעכב מענה הרבי. לאחר שיחת הרבי ל'צבאות השם' באור לז' של חנוכה תשמ"מ, אמר הרבי למזכיר הרב יהודה-לייב שיחי' גרונר: "עתה יש לי כבר תשובה (לווייטמן)".

הרב וייטמן הדפיס אפוא ספרי תניא בגינאה הצרפתית וכן ההולנדית (סורינום) כנ"ל. בהגיע אחד מתלמידיו לשבת-קודש פרשת פקודי (שקלים), ל-770, קרא לו הרבי באמצע ההתוועדות ונתן לו בקבוק משקה בגין הדפסת ספרי התניא. לאחר מכן אמר הרבי שיחה בעניין.

"כנדרש ונכון מאוד"

בשנת תשמ"מ זכה הרב וייטמן לתרגם את חלק ב של התניא לפורטוגזית (עם שילה שאמע). על כך כתב לו הרבי:

נתי ותי"ח ותי"ח אזכעה"צ לכל הנ"ל ויבשי"ט.

ועל ההודעה כי מומחים עברו על הספר, ענה הרבי:

כנדרש ונכון מאוד.

"דבר בעתו"

מוסיף ומספר הרב וייטמן על ענייני דפוס נוספים שבהם היה מעורב, ואף זכה להתייחסויות מהרבי. על תרגום והדפסת מאמר ד"ה "באתי לגני" תשי"י, זכה למענה הבא (אלול תשמ"מ):

יברר באיזו מדינות מדברים בפורטוגזית ולשלוח דוגמאות לשם, נתי ותי"ח ודבר בעתו – בסמיכות לרי"ח אלול (רי"ת אני לדודי ודודי לי) החודש דאיחולי כו"ח טובה, אזכעה"צ.

"ויהא בהצלחה רבה"

על הדפסת עלון נגד המיסיון (תשרי תשמ"מ):

נתי ותי"ח ודבר בעתו עשיית קירוב המאור אל הניצוץ, אזכעה"צ.

על תרגום קונטרסי לימוד ותורת החסידות (שכט תשמ"ו):

כמובן עיי מומחים, ומטעם קה"ת.

על הדפסת ספר על חיי הרמב"ם (אלול תשמ"ה):

(בעיקר) לקהילת היהודים.

ועל 'תפילת הרופא' המיוחסת לרמב"ם (אלול תשמ"ה):

ידיפיס בהוספה שיש דעות שונות.

על תרגום והדפסת הספרים "כה עשו חכמינו" לנוער (אדר תשמ"מ):

ויהא (בהצלחה רבה), אזכעה"צ.

פרשת כי-תבוא

והיה כי תבוא אל הארץ אשר ה' אלוקיך נותן לך (כו.א)

"והיה כי תבוא אל הארץ" – כאשר אתה קם בבוקר ו"בא אל הארץ" מחדש, כלומר, נשמתך חוזרת לאותו מקום בעולם שעליך לעשות ממנו "ארץ ישראל";
"אשר ה' אלוקיך נותן לך" – הקב"ה מחזיר לך את נשמתך;
"ולקחת מראשית כל פרי האדמה" – עליך לתת שבח והודיה לקב"ה על כך באמירת "מודה אני";
"ושמחת בכל הטוב" – ראוי לך שתשמח על שזכית להיות יהודי ועל שנבראת לשמש את קונך.

(מהתוועדות שבת-קודש פרשת כי-תבוא היתשמי"ח. התוועדות תשמ"ח כרך ד, עמ' 309)

* * *

כל מקום שנאמר "והיה", אינו אלא שמחה (ב"ר פמ"ב)

ביאת הארץ רומזת (כאמור) לירידת הנשמה לעולם-זהה, שהיא ירידה גדולה מאיגרא רמא לכריא עמיקתא. אף-על-פי-כן נאמר על כך לשון שמחה, שכן זה רצונו של הקב"ה – "אשר ה' אלוקיך נותן לך". והסיבה היא שירידה זו לצורך עלייה.

(ליקוטי שיחות, כרך ט, עמ' 357)

* * *

והיה כי תבוא אל הארץ אשר ה' אלוקיך נותן לך נחלה וירשתה וישבת בה... ושמחת בטנא והלכת אל המקום אשר יבחר ה' אלוקיך לשכן שמו שם (כו.א-ב)

כח"י באלול תרנ"ב זכה כ"ק אדמו"ר הרש"ב לעלות להיכל המשיח ולשמוע שם שבע תורות ממורנו הבעל-שם-טוב.

התורה הראשונה הייתה על פסוק זה:

"כי תבוא אל הארץ" – כשיתעורר בך הרצון לאלוקות (ארץ מלשון מרוצה);

"אשר ה' אלוקיך נותן לך נחלה וירשתה" – אותו רצון הניתן מלמעלה לכל יהודי בתור ירושה;

"וישבת בה" – יש להביא את הרצוא בהתיישבות;

"ושמחת בטנא" – ולהמשיך את האור בכלי.

"כי תבוא אל הארץ" – אם רצונך להגיע אל הרצון;

"והלכת אל המקום... לשכן שמו שם" – מסוד את נפשך לפרסם אלוקות ולהשכין את שמו של הקב"ה בעולם.

(היוס-יום, עמ' פח)

ממעייני החסידות

ולקחת מראשית כל פרי האדמה (כו,ב)

אדם יורד לתוך שדהו ורואה תאנה שביכרה... אומר הרי זה ביכודים (רש"י)

"אדם יורד לתוך שדהו" – הקב"ה נכנס לכרם עם ישראל;

"ורואה תאנה שביכרה" – ילד או ילדה הנכנסים לגיל מצוות (או אדם מבוגר שזה עתה התקרב לתורה);

"אומר, הרי זה ביכודים" – הוא מצווה ומבקש שיחנכו ילד זה לתורה ומצוות, שיביאוהו "לבית המקדש".

ומי שעוסק בכך, זוכה ש"בת קול מברכתו... תשנה לשנה הבאה" (רש"י פסוק טז) – כלומר, הוא יזכה לקרב עוד ועוד יהודים ולהביאם "לבית-המקדש".

(ליקוטי שיחות, כרך ט, עמ' 159)

והלכת אל המקום אשר יבחר ה' אלוקיך לשכן שמו שם (כו,ב)

"והלכת אל המקום" – כשיהודי מגיע למקום מסויים;

"אשר יבחר ה' אלוקיך" – עליו לדעת כי הוא איננו הולך לשם מדעת עצמו, אלא ההשגחה העליונה היא שמוליכה אותו;

"לשכן שמו שם" – כדי שיפרסם שם אלוקות.

(היום-יום, עמ' פח)

השקיפה ממעון קדשך... וברך את עמך את ישראל (כו,טו)

כמה גדול כוחן של עושי מצווה, שכל השקפה שבתורה ארוכה, וזה בלשון ברכה (ירושלמי מעשר שני פ"ה)

קללה שנהפכה לברכה גדולה יותר מסתם ברכה. כידוע, כאשר הגבורה מתמתקת ונהפכת לחסד, אזי החסד נמשך באופן של גבורה, כלומר, בהתגברות ובחוזק. וכמאמר חז"ל (ב"ר פ"א) ש"טוב מאוד" "זה מלאך המוות" – כאשר המלאך המוות נהפך לטוב, אזי אין הוא טוב רגיל אלא "טוב מאוד".

(אור-התורה – דברים, עמ' תתרמד)

* * *

כמה גדול כוחן של עושי מצווה... אמר רבי יוסי בר חנינא: ולא עוד, אלא שכתוב בו היום הזה (ירושלמי מעשר שני פ"ה)

רבי יוסי בר חנינא מוסיף על דברי תנא קמא, שאין הדבר כן רק במצוות ביכודים, אלא כן הוא בכל זמן ובכל מקום: קיום המצוות הופך את הקללה לברכה.

(ספר המאמרים ת"ש, עמ' 155)

"הכול צפוי"

הכול צפוי והרשות נתונה ובטוב העולם נידון והכל לפי רוב המעשה
(פרק ג, משנה טו)

פירוש רבנו עובדיה מברטנורא:

הכול צפוי – כל מה שאדם עושה בחדרי חדרים גלוי לפניו.

פירוש כ"ק אדמו"ר:

הכל צפוי – ידועה שיטת הבעל-שם-טוב בעניין השגחה-פרטית, שההשגחה היא על כל פרטי הנבראים, גם בדומם, צומח וחי. ומפשטות לשון משנתנו משמע כשיטה זו: "הכול", כל פרט ופרט שבבריאה, עד לפרט הכי קטן שבה, "צפוי" ומושג בהשגחה פרטית.

(משיחת שבת-קודש פרשת כי-תבוא היתשמי"ו. התועדויות תשמ"ו ח"ד עמ' 384 – בלתי מוגה)

"רבי יוסי אומר כל המכבד את התורה גופו מכובד על הבריות וכל המחולל את התורה גופו מחולל על הבריות"
(פרק ד, משנה ו)

פירוש רבנו עובדיה מברטנורא:

"כל המכבד את התורה" – הדורש החסרות והיתרות שבתורה ומראה טעם על כל קוץ וקוץ לומר שאין בה דבר לבטלה, אין לך כבוד תורה גדול מזה, אי-נמי המכבד ספר-תורה ומכבד לומדי תורה והעוסקים בה – כל אלו בכלל מכבד את התורה הן.

פירוש כ"ק אדמו"ר:

על רבי יוסי מסופר במדרש שמטרוניתא (שרה נכרית) היתה מציעה לפניו שאלות שונות, ורבי יוסי היה עונה לה בהסברים שכליים. ואם כי יש מקום לומר שלא היה צריך לענות לנכרית (מאחר ושאלותיה לא היו נוגעות לקיום שבע מצוות בני נח (שאו היה חייב להשיבה)), בכל זאת ענה לה. כי באם היה אומר שאין לשאלתה הסבר שכלי, לא היתה התשובה מתקבלת והיתה יוצרת אצלה יחס של היפך הכבוד לתורה. ומאחר שרבי יוסי רצה שהתורה תהיה מכובדת גם בעיני אומות העולם, לכן השיב לה תמיד תשובה שכלית.

"כל המכבד את התורה" – היינו שמשתדל שהתורה תהיה מכובדת גם אצל אומות העולם.
"גופו מכובד" – מכיוון שמדובר גם באומות העולם, שאין להן כל קשר לנשמתו של יהודי, מדויק התנא שרק גופו, "הנדמה בחומריותו לגופי אומות העולם", הוא המכובד עליהן.
"על הבריות" – הכוונה ל"בריות בעלמא", היינו אלה שאין להן כל מעלה פרט להיותן בריותיו של הקב"ה, וזה כולל גם אומות העולם.

וזהו ההמשך של מאמר זה למה ששנינו במשנה הקודמת "אל תעשיה עטרה להתגדל בה ולא קרדום לחתוך בה": במאמר זה מדובר על "עטרה" ו"קרדום" המותרים על-פי דין, אלא שהתנא מזהיר עליהם (במידת חסידות) משום היותם היפך כבוד התורה; ובהמשך לזה מלמדנו רבי יוסי דרגה נעלית יותר בכבוד התורה – להשתדל שתהיה מכובדת גם בעיני העמים.

(משיחת מוצאי שבת-קודש פרשת קורח היתשל"ח – בלתי מוגה)

תחנון בימי שמחה וסגירת הספר על-ידי פותחו

א. בקשר למה שנדון בגיליון תרל"א בעניין תחנון בימי שמחה, יש להעיר בב' אופנים על-פי מה שכתב כ"ק אדמו"ר במכתב קודש (ליקוטי-שיחות כרך ל, עמ' 289):
יהודי אחד כתב לרבי, שהרב בבית-הכנסת שבשכונתו שואל בנוגע ל"ט כסלו: למה לא ירשו לאלו הרוצים לומר תחנון, שיאמרו זאת?
והתשובה [טעם הב'. תרגום מאיריש]:

"בעת שמאות אלפים יהודים יראי-שמים קיבלו על עצמם במשך שבעה דורות לחגוג את יום י"ט כסלו ליום טוב, הרי כל עניין הוא בהשגחה פרטית. ובטח שנמשך בהסכמה מלמעלה שביום זה יש הארת פנים נוספת, באור פני מלך חיים, ואז הדינים והקטרוגים הם חלושים... אבל על-ידי אמירת תחנון מעוררים דינים, וכמו שכתוב בלבוש אורח-חיים סי' קלא ובעטרת-זקנים (שם) סק"ג והובא במשנה-ברורה (שם) סק"כ. ובמילא אם אדם רוצה לעורר דינים ביום שבו מאות אלפים יהודים אינם אומרים תחנון, הרי עושה בזה היזק לא רק לעצמו כי אם לכל מניין היהודים המתפלל שם".

מזה נמצא שאמירת תחנון ביום שמחה אכן מעוררת דינים, וזה גורם היזק ר"ל.

ב. בנוגע לסגירת הספר בעצמו ולא על-ידי שליח — הרבי אמר זאת בשיחת שבת-קודש פרשת תשא תשכ"ד ס"ב. [שיחות קודש' תשכ"ד עמ' 246*].

הרב מיכאל אהרן זליגסון, קראון-הייטס, ברוקלין נ.י.

הערות המערכת

(* שם נאמר שעצם ההוראה לסגירת הספר (ללא פרט זה שעל הפותח דווקא לסגור אותו) כתובה בספר חסידים. לעי"ע לא מצאנו זאת שם, ונבקש מציבור הקוראים אם יוכלו לציין לנו מקומה.

חתן שאינו מתפלל עם המניין

ב'התקשרות' גיליון תקכ"א (ובגיליונות נוספים) נכתב לעניין חתן בשבעת ימי המשתה, הנוכח במניין אך אינו מתפלל עמהם, שהרבי הורה (או הפנה לרב שהורה) לומר תחנון.
אמנם ידוע על פעמים רבות שהחתן לא היה עטוף בטלית ותפילין, ולא אמרו תחנון במניין של הרבי.

דוד קרין, עפולה

תשובת המערכת

אכן בכסלו תשכ"ה (ועוד) אירע כמו שצויין ב'התקשרות' שם, אך נכון שבשנות הלמ"ד כנראה כבר נהגו אחרת, והיו מקרים רבים כאלה (כמדומני שצינו לי את יו"ד שבט תשל"ה), וזו כנראה ימשנה אחרונה.

אמירת פרק התהילים הפרטי

ב'לוח השבוע' בגיליון תרי"ח דובר אודות הלימוד בראש-חודש של פסוק עם פירש"י מתוך פרקי התהילים הפרטיים לפי גיל האדם וב"ב בכל יום.

והנה לעניין אמירת פרקי התהילים בב"ב יום, ראה אג"ק כ"ק אדמו"ר מהור"י צ"ח עמ' לא. ולעניין אמירת הפרק של האשה, כך נהג הרבי [עד שנת תשמ"ח] בימי שני וחמישי כשנכנס לקרחת, ואחרי הקריאה כשהציבור אמר 'אשרי וכו', 'ובא לציון', אמר הרבי את הפרקים שלו ושל הרבנית.

ואגב, יש חידוש בכך שאמר פרקים אלו קודם התפילה, אף שהלשון בזה היא "אחר תפילת שחרית, קודם אמירת שיעור התהילים בכל יום כנהוג" (אג"ק אדמו"ר מהור"י צ"ח עמ' נג; קובץ מכתבים שבסו"ס התהילים 'אוהל יוסף יצחק' הקצר, עמ' 214. ב'תקנת אמירת התהילים בציבור' שבראש ס' התהילים הנ"ל, נשמטו תיבות אלו "אחר תפילת שחרית". ולהעיר מאג"ק חט"ו עמ' רלד; 'שערי הלכה ומנהג' או"ח ח"א ס"ע קצא, שם הורה הרבי שניתן לומר פרק זה לאחר השיעור החרדי, על-כל-פנים בשעת הרחוק.

מכתב זה מופנה אל ר' שמואל שי' ליברוב מפה ק"ק לונדון. בזמנו כמדומה עבד כשוחט, וייתכן שהיה מתפלל שחרית ביחידות – כי השחיטה היתה נעשית באשמורת הבוקר, שבכהאי-גוונא מוכנת ההוראה להקדים את הפרק לפי שנותיו לשיעור החרדי. מה-שאי-כן בציבור, אם כל אחד יקדים לומר פרק שנותיו, הרי זה יקצר וזה יאריך, ויופסד אמירת פרקי שיעור החרדי יחד בציבור. וכשהתפלל הרבי עם הציבור, לא אמר פרק זה לפני או אחרי השיעור החרדי. וע"ע. הרב לוי יצחק ראסקין, דומ"צ דקהילת חב"ד, לונדון

נפילת-אפיים כשאינ ספר-תורה

ב'התקשרות' נמסר בזמנו (גיליון קסד עמ' 15) בשם הרה"ח רי"ל שי' גרונר שפעם אחת בחזרת הרבי מהאוהל ראה הרבי שהשקיעה מתקרבת וביקש לעצור ולהתפלל באיזה מקום. נכנסו לבית הדפוס 'בלשן', שם התפלל הרבי ביחידות, ובהגיעו לתחנות – ישב על כסא, וכיסה עיניו בידו השמאלית הק' כרגיל, אף-על-פי שלא היה שם ספר-תורה.

כן נמסר שם בשמו, שכמה פעמים אירע שהרבי התפלל מנחה ב'גן-עדן התחתון' (במניין קטן, כדי שלא להפריע לסדרי הישיבה), ואף שאין שם ספר-תורה, נהג כנ"ל.

ומזה הביאו ראיה שיש לנהוג כדעת הברכ"י וס"ף שם, שכמעט כל הפוסקים אינם סוברים כדעת הרוקח (שהובא ברמ"א סי' קלא ס"ב כ"י"א... וכן נוהגים" ובשו"ע אדמו"ר" שם ס"ג, כ"יש נוהגים"), שיש ליפול רק במקום שיש ספר-תורה, אלא כדעת הב"י שהשיטתו בשו"ע, וכן כתב הכף-החיים (שם ס"ק מ) על-פי קבלה ומנהג הספרדים. ע"כ.

והעירונו, שאולי אין ראיה מכל האמור, כי אדמו"ר הזקן מסיים שם: "אפילו יחיד המתפלל בביתו כשמתפלל בשעה שהציבור מתפללים בבית-הכנסת – יכול ליפול עמהם בשעה שהם נופלים, שהרי הוא כאילו עומד עמהם, שאפילו מחיצה של ברזל אינה מפסקת בין ישראל לאביהם שבשמים כל שיש עשרה במקום אחד, כמו שנתבאר בסימן נ"ה", אלא ששם (ס"ב) מביא "יש

תגובות והערות

אומרים שמכל מקום צריך שלא יהא מפסיק טינוף או עבודה-זרה... ויש לחוש לדבריהם". ואם-כן, לפחות מההנהגה בבית חיינו, שיש בו מניינים כמעט כל הזמן (אם כך היה גם באותם זמנים), צ"ע מה הראיה ממנה. ובקשר לרפוס – יש לברר את המציאות בזה.

המערכת

קביעת חתונה ליום הילולא

ב'התקשרות' גיליון תקמ"ו (עש"ק וארא תשס"ה) ב'לוח השבוע' ס"ע 15 מסופר שאחד השלוחים הציע לרבי כמה תאריכים לחתונתו, ומהם יו"ד שבט, והרבי מחק תאריך זה. בהערה 16 מוצע הסבר לזה, מדין אבלות הנוהג ביארציט (פרטי).

הסבר זה תמוה ביותר:

(א) כבר הוכיח שם בהערה 16 מכמה מקורות להיפך, שקבעו חתונות בימי ההילולא של רבותינו.

(ב) על-פי פנימיות העניינים, ידוע שיום הילולא של צדיק הוא יום שמחה ועלייה שלו ולמקושריו, ואינו יום של צער.

(ג) מה שהרבי מחק תאריך יו"ד שבט שלא לקבוע בו החתונה, פירש הרבי בעצמו באותו מענה (שצוטט גם בפנים הלוח) את הטעם לזה – שזהו [רק] על-פי שיטתו שצריך לקבוע את החתונה "בהקדם הכי אפשרי".

הרב יעקב הלוי הורוביץ, משפיע קהילת חב"ד ראשון-לציון

תשובת המערכת

מקבל המענה, הרה"ח ר' אהרן אליעזר שי' צייטלין, מסר לנו שהוא הציע לרבי את התאריכים: יב טבת, ז שבט, אור ל' שבט, ז אדר; והרבי מחק רק את יו"ד שבט, ולא את התאריכים שלפניו ושלאחריו. הנ"ל מספר, שלא מצאו לכך הסבר אחר מלבד האמור. ומה שקבעו זקני החסידים חתונות ב' ניסן, אינו חתום בחותם המלך. ומי שכבר קבע חתונתו ליום זה, לא היה מקום לכ"ק אדמו"ר מהור"צ ני"ע להגיב לאחר מעשה. אמנם לגופו של עניין, בתשורת בעלינאור-שפריצר (ד' תמוז תשנ"ח, נ"ג). עמ' 20, נדפס צילום כ"י של הרבי, במענה למכתבו של חתן אחד הכותב כי הוא וכלתו החליטו על זמן החתונה שיהיה בתאריך ב' ניסן "באם הרבי יאשר זאת", והרבי ענה "ויהא בשעה טובה ומוצלחת בגשמינות ורוחניות".

מינוי ל"התקשרות"

ניתן לקבל את גיליון "התקשרות"
שירות הביתה באמצעות הדואר.

מינוי לשנה: 177 ש"ח (ב-4 תשלומים).

מינוי לחצי שנה: 88 ש"ח (ב-2 תשלומים).

את השם, הכתובת והתשלום יש להעביר לפי הכתובת:

"התקשרות", מחלקת המנויים, ת"ד 14 כפר חב"ד 72915

הלכות ומנהגי חב"ד

מאת הרב יוסף-שמחה גינזבורג

שבת-קודש פרשת תבוא¹

ט"ז באלול

שהציבור ישמע) בקריאת התוכחה, וחוזרים ומגביהים קולם ב"אלה דברי הברית" סיום 'שישי'⁵.

במנחה⁶ – פרקי-אבות, פרקים ג-ד⁷.

יום שני

חיי באלול

מעט אשר נתפרסם⁸ אשר יום השמונה-עשר
בחודש אלול הוא יום-ההולדת של הבעש"ט

שחרית: מנהג הקוראים בתורה להגביה את קולם בפסוק 'השקיפה' שבסיום 'שני'².

לעליית 'שישי' עולה הבעל-קורא, ומעצמו – בלא קריאה בשמו – ומברך לפניה ולאחריה³. לאחר מכן מברכים אותו בשמו כרגיל⁴.

מנהג הקוראים להנמיך את קולם (אך באופן

הכוונת ובפע"ח הובא שהארי"י עלה וקרא את התוכחה בפיו ובקול רם כמנהג חכמי ספרד (ואולי ס"ל לרבתינו ולכל החסידים ורבתיהם הנהגים ע"פ קבלה וזה נהגו כאמור כאן, שהנהגה זו שלו אינה הוראה לרבים ולדורות, וע"ד לשון אדמו"ר האמצעי "כשאבא קורא, אין נשמעות קללות", היום-יום, יו באלול. ומעניין אם ניתן לדעת איך נהג בזה אדמו"ר הזקן בעצמו). וראה שו"ת מנחת-אלעזר ח"א סי' סו ד"ה ובפרט, ובספר 'בין פסח לשבועות' פ"ד, סעיפים נ"א, נ"ב, נ"ג.

6 בקריאת שבת במנחה ושני וחמישי, בפרשת ניצבים, מאריכים בעליית השלישי עד "התורה הזאת" (כט, כח), כדי לסיים בדבר טוב.

7 בקשר ליכל ישראל... וירבי חנניה...! אם צריך לאומרם על כל פרק בנפרד – בשיחת ש"פ תצא תשמ"א (בלתי מוגה, הנחה בלה"ק סכ"א) הביא הרבי ראה מהנהוג בזה, לומר זאת **רק פעם אחת** [ראה גם בקובץ 'אהלי ליובאוויטש' סיון-תמוז תשנ"ה עמ' 35 בשם הרה"ק מהרי"ן בן כ"ק אדמו"ר הצמח-צדק]. לאחר מכן היו דיונים רבים בזה בשיחות מוגהות ובלתי-מוגהות במשך השנים עד שנת תנש"א, ואף הועלו בהם חילוקים שונים בין הפרקים, ללא מסקנה סופית, וגם הדיון האחרון בספר-השיחות תנש"א ח"ב עמ' 797 מסתיים ב"בוצע" וברור בזה" (סקירה מלאה נדפסה בלוח השבועי בגיליון תקכ"ח, הערה 1).

8 ובמקום אחר כתב הרבי: "שנים רבות היה עניין חיי אלול ועניין גי' גדולות בהעלם, ועכשו ניתנה רשות לגלות" (אג"ק ח"א עמ' תלב). לכאורה החל הפירסום לפרטי העניינים בזה החל (משחת) חיי אלול השי"ת, אף שהתאריך היה ידוע הרבה לפני-כן (אם לא מאז ומקדם) לא רק לרבתינו נשיאינו שלפנינו, שאצלם היה יום זה יום היולא פנימית בסוד אתכסיא"י, כאמור בס' המנהגים עמ'

1 "כך נקראת בכל החומשים שראיתי (ולא כי תבוא), ועד לדרושי רבתינו נשיאינו דפרשה זו בהתחלתם" (ליקוטי-שיחות, כרך יט, עמ' 611 בהערה למכתב כללי. ושם עמ' 244 בהערה 8: "כ"ה בטאו"ח סו"ס תכח. וברמב"ם "סדר תפלות" – "והיה כי תבא" ואכ"מ". כ"ז מופיע גם להלן כרך כד עמ' 641. וזאת למודעי, שלא ניתן לומר שהכוונה כאן ברמב"ם היא (רק) להתחלת הפרשה ולא לשמה, כי זאת כבר כתב הרבי כהסבר על השינוי בשמות הפרשיות המופיעות בה' תפלה ר"פ יג, מול "סדר תפלות" שבו כן מצוין הרמב"ם את שם הפרשה – ראה בליקוטי-שיחות, כרך ה, עמ' 57, בשו"ת הראשון להערה 1).

לוח כולל-חב"ד.

3 היום-יום חיי אלול. ספר-המנהגים עמ' 31. לוח כולל-חב"ד. וראה שערי-אפרים שער ז סעיף כג, 'אוצר מנהגי חב"ד' אלול-תשרי, עמ' יט, וש"י.

4 לפי המורגל בהרבה ממנייני אג"ש לברך כל עולה לתורה במי שבירך" (יכי כמדומני בליובאוויטש לא נהגו כן" – אג"ק כרך ב, עמ' שכו. וזוהו משמע, ששילת האמירה היתה לא רק כדי שלא לבטל מזמנו של הרבי. וראה בזה בהתקשרותי גיליון תקי"ב, בלוח השבועי הערה 2). אגב, שם כתב הרבי: "נוסח... היותר מדויק שראיתי, הוא בסידור תורה-אורי", וגם שם, לפחות בדפוס שלפני, ד"צ ברוקלין תשמ"ז, יש לתקן "בעבור שעלה לתורה לכבוד...". כבמחזור-השלם. וכן תוקן לאחרונה בסידורי יתהילת ה" של הוצאת קה"ת בארה"ק (תש"ס ואילך).

5 ראה כסף-משנה פ"יג מה' תפילה ה"ז בשם ה"ר מנוח "דברושלמי סוף פ' בני העיר גרסינן כמנהגנו לקרות הקללות בגמגום, אבל של 'משנה תורה' אין צריך לגמגום". אך למעשה קוראים שתיהן בקול נמוך, כמ"ש בקיצור-שו"ע סי' עח ס"ד ובכ"החיים סי' תכח ס"ק לח. אם כי בשער-

לוח השבוע

תשי"ב, תשכ"ב גם כשחל בימות החול. משנת תשל"א ואילך התועד ביום זה בכל שנה ושנה. בהתועדויות אלו היה הרבי אומר שיחות ומאמר דא"ח.¹¹

במניין שהתפלל בו הרבי (אם לא היה חתן וכיו"ב), היו אומרים תחנון ביום זה¹² (וראה בהערה).

כ"ק אדמו"ר מהורש"ב וכ"ק אדמו"ר מהורי"צ – נ"ע – היו אומרים 'גוט יום טוב!' [= חג שמח] בח"י אלול¹³. פעם סיים הרבי את שיחת ח"י אלול: "כ"ק מו"ח אדמו"ר אמר פעם¹⁴ בח"י אלול: 'גוט יום טוב!' . ואמר בעצמו: 'גוט יום טוב!'¹⁵.

[בשנת נח"ת] ושל רבנו הזקן [בשנת קה"ת] – נהגו בכמה מקומות ובפרט בבתי-כנסיות חב"ד לעשות אותו יום התועדות, בסיפורי מעשי צדיקים, חיזוק בדרכי החסידים ככלל ואהבת-ישראל בפרט, וקבלת החלטות בקביעות עיתים ללימוד התורה – הנגלה והנסתר.⁹

החשבון-צדק הוא במיוחד בהי"ב ימים אחרונים דחודש אלול, מח"י אלול עד סוף החודש, שכל יום מהי"ב ימים הוא כנגד חודש אחד מי"ב חודשי השנה, יום לחודש יום לחודש (ח"י אלול – כנגד חודש תשרי, י"ט אלול – כנגד חודש מרחשוון, וכו')¹⁰. הרבי היה מתועד בקביעות בח"י אלול כשהיה חל ביום השבת, ובשנים תשי"א,

ייתכן שטעמו מפני שהכאה (וכשי"כ 'צדקתך') תלוי בתאריך ולא במצב (אמירת תחנון) בפועל, על-דרך ההוראה (אג"ק ח"כ עמ' קנז) להכות ביסלח לנו אע"פ שמתפלל במניין של חסידי פולין וכדומה שאין אומרים בו תחנון לאחר השקיעה, שלא כמנהגנו, כיוון שהדבר 'תלוי רק בזמן אמירת סלח לנו, לא מה שיהיה לאחר-יזה'. וי"א שהרבי לא מנע אמירת תחנון כיוון שלא רצה לקבוע לרבים מנהג בזה מצידו, בדרך 'מלמעלה למטה', אלא שהדברים יבואו מתוך הרגש של הציבור, כלשון המענה. וע"ע (ראה 'התקשרות' גיליון תמא עמ' 15 ואילך).

13) ספר-המנהגים עמ' 102.
14) בשנים תשי"ב, תשי"ג, תשי"ה (נסמן בהתועדויות שבהערה הבאה).
15) 'תורת-מנחם – התועדויות' (ו) תשי"ב עמ' 173. ולהעיר מסה"ש תשי"ג עמ' 142 שאמר ע"ז כ"ק אדמו"ר מהורי"צ 'חייב אדם לומר בלשון רבו'.

⁹ ע' שו"ע אדמו"ר סי' קלא סי'ד ובכ"ה-חיים שם סי' קא. נא למעשה, התפללו שם ערבית מייד אחר-כך, ולכן לא היתה אפשרות לומר תחנון אז. תודה להרב לוי-יצחק ש"י ראסקין, דומו"צ דקהילת חב"ד בלונדון.

101 מרשימת כ"ק אדמו"ר מהורי"צ, אלא גם לחסידים, ולא רק לחסידי חב"ד (כדאיתא בליקוטי-דבורים ח"א עמ' 64 ובכ"מ). וע"ע.

9) ספר-השיחות תשי"ג עמ' 179, 177. ספר-השיחות תשמ"ח ח"ב עמ' 634 הערה 8.

10) ליקוטי-שיחות כרך כד עמ' 518.

11) ע"פ רשימת היהתועדויות ושיחות קודש', וראה אוצר מנהגי חב"ד, אלול-תשרי, עמ' כא.

12) בשנת תשמ"ט נשאל הרבי בדבר אמירת תחנון בח"י אלול, והשיב בכתב: "בעניינים התלויים ברגש – אין לשאול, כיוון שזו הוכחה שאין רגש" (אוצר מנהגי חב"ד) שם, עמ' כב. והעיר שם, שכמובן אין הכוונה לרגש מוטעה שנוצר רק בעקבות קריאת המענה האמור).

והנה כ"ק אדמו"ר מהורש"ב הורה לכ"ק אדמו"ר מהורי"צ שלא לומר תחנון ביום זה (ספר-השיחות תשי"ג עמ' 140. בתרגום ללה"ק עמ' קמד), אבל זו במפורש 'הוראה ליחיד' ולא לרבים. וראה אודות ההנהגה בפועל אצל הרבי ביאוצר מנהגי חב"ד שם. המסופר שם, שפעמים רבות היכה הרבי ביסלח לנו, אף שהיה חתן ובשל כך לא אמרו תחנון (וי"א שאף אמר 'צדקתך' בשבת ח"י אלול למרות שהיה אז חתן),

לזכות

אנשי החסד הדגולים

הרה"ח ר' אברהם-משה דייטש והרה"ח ר' גבריאל גופין שיחיו

ולע"נ האחים הרה"ח ר' זלמן-יודא ור' יוסף-יצחק,

בני הרה"ח ר' שלום ישע"י ע"ה דייטש